

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

To whom with acclamation
And song shall we our first toast give?
God save our land and nation
And all Slovenes where'er they live,
Who own the same
Blood and name,
And who one glorious Mother claim.

F. Prešeren: "A Toast" (J.L.)

LETNIK IX. — VOLUME IX.

24. NOVEMBER — 1. DECEMBER 1958

ŠTEVILKA 12. — NUMBER 12

Janez XIII. — novi poglavar Cerkve

Po treh dneh glasovanja in nekoliko zmešnjavi, ki jo je povzročil ne dovolj izrazit dim, je 49 kardinalov izbralo za Pijevega naslednika beneškega patriarha kardinala Roncallija, ki si je izbral kot svoje papeško ime Janez XIII.

Kot pogreb P'ja XII., tako je tudi izvolitev novega papeža pokazala, da je Cerkev v dokajšnji meri premagala izoliranost, v katero jo je dolgo si il mednarodni tisk in vsa druga obveščevalna sredstva. Prvi papežev blagoslov niso prenašali samo po Evropi, marveč tudi po Severni Ameriki, enako tudi slovesno kronanje v terek. Radijske postaje v Kanadi so prenašale vse obrede kljub ponočni uri. Kdor ni sledil obredom, ampak je prižgal radio nekako ob sedmih zjutraj, je bil še dovolj zgoden, da jo uje trenutke kronanja samega in papežev blagoslov.

Izvoli ev sama je zopet pokazala, da so zaman vsa ugibanja, kdo bo novi papež. Znan je rek, kdor gre kot papež v konklave, ne pride kot papež ven. Tudi kardinal Roncalli ni bil med tistimi, ki so jih kot verjetnost navajali časopisi. Izvolitev Janeza XIII. je tudi izpričala, da je Cerkev, ki ima sociološko dokaj avtokratični značaj, v resnici demokratska ustanova, v kateri stan in rod ne igra vloge. Pij XII. je izhajal iz plemiške rodovine, njegov naslednik pa je kmečki sin, čigar trije bratje ter sestra še vedno žive na deželi na družinski kmetiji v Bergamu.

Novi papež, ki ima za sabo leta osebnega stika z vzhodno Cerkvijo kot tudi s Francijo, ki je izkušen diplomat in pozna dobro cerkveno upravo, ki govori latinško, grško, italijansko, francosko in bolgarsko, ki zna delo špansko, turško in romunsko in bere angleško, nemško in rusko, se po osebnosti precej razlikuje od Pija XII., toda nedvomno bo sv. Duh porabil njegove osebne lastnosti v dobrobit Cerkve.

Ze začetek njegove vlade je pokazal nekaj njegovih značilnih potez. Prvič v zgodovini je novi papež ukazal kardinalom, da morajo po izvolitvi ostati še v konklave ter se začel takoj posvetovati z njimi v cerkvenih zadevah. Listu Osservatore Romano je naročil, naj "demokratizira" poročila o papežu in uporablja manj zveneče naslove. Novo imenovanje kardinalov je preseglo doslej običajno število 70, itd.

V svojem prvem govoru je poleg pozdrava škofom, vernikom, zlasti vernikom Benetk, kjer je bil patriarh, in škofije Bergamo, kjer se je rodil, posebej omenil misijonarje in vse laične sodelavce hierarhije. Posebej je omenil "molčečo Cerkev", kjer "katoliška Cerkev ne uživa nikake svobode ali samo delno, kjer brezozirno teptajo svete pravice Cerkve, kjer so izgnali zakonite dušne pastirje, jim onemogočajo ali jih ovirajo pri svobodnem izpolnjevanju njihovih dušnopastirskih dolžnosti." Pozdravil je vzhodno Cerkev, ki je ločena od Rima z željo, da pride zopet do zedinjenja, pozval je vladarje sveta, naj posvečajo več truda blagostanju zlasti revnejših plasti narodov kot proizvodnji materialnega orožja. Mir je potreben za splošno blagostanje, toda trajen mir je možen le, če bo grajen na notranjem miru v dušah.

Dr. C. Žebot govori v Torontu

The following is the text of the Speech by Dr. Cyril Zebot, Professor of Economics at Georgetown University, Washington, D.C., delivered on the occasion of the fortieth Anniversary of the Declaration of Independence of the Slovenian Nation in 1918.

It is so very heartening and edifying to see so many of you assembled here tonight on the occasion of the fortieth anniversary since the people of Slovenia re-established their ancient government.

Slovenia is a country of some 15,000 square miles, extending over the south-eastern Alps to the head of the Adriatic on both sides of the harbour of Trieste. Its population is not quite two million. This country of the Slovene is located literally in the centre of Europe. Bordering as it does on Austria and Italy, Slovenia forms both the geographical and cultural link between the Slav, the Germanic and the Latin branches of continental Europe. The people of Slovenia have 1200 years of undivided Christian culture in their national history. Of their original system of government, from 7th to 9th centuries, Jean Bodin, the great founder of political science, said that if represents the first effective example of people's sovereignty in Europe.

Of modern Slovenian culture, on the eve of World War II, Bernard Newman remarked with the characterization that "the publication of books in Slovenia is proportionately the highest in the world". All foreign visitors agree that Slovenia is a country of exceptional natural beauty and fascinating diversity, a sort of Switzerland with a coast and the bluest of blue seas. An Englishman who ought to know because he fished in virtually all the waters of the globe expressed the opinion that "the streams of Slovenia are a fisherman's dream. The last distinguished foreign witness of Slovenia life before Communist darkness enveloped the war-torn country, John LaFarge, thus prefaced his published account on the war-time occupation of Slovenia: "This is a little known story of the tragic and epic atrocities that have decimated and scattered the people of Slovenia — a peaceful and Catholic people, who had achieved a near Utopia of co-operative social and economic life before the Nazi terror struck."

But Slovenia is still there even though it is now only a paper republic within a totalitarian regime of Tito's Communism that invaded Slovenia at the end of the war.

Given the conditions in Slovenia today, this anniversary is not an occasion to rejoice. But since the liberation of 40 years ago was an effective manifestation of Slovenia's self-determination, its 40th anniversary is a fitting occasion to remember October, 1918, as a firm point of hope for the future.

Just as man is both individual of his own and a manifold social being, so by implication and in fact are people and nations both autonomous and interdependent at the same time. It is the task of political wisdom so to effect national autonomy, international inter-dependence and world order that they will harmoniously reflect this dual nature of

national entities.

In the wake of World War I, the political wisdom of the victorious powers went only half its length. President Wilson proclaimed the principle of self-determination. But the subsequent Peace of Paris overlooked the equally important principle of national inter-dependence. And thus it came to be that the then crucial area of the world, the central-eastern region of Europe, was left disorganized and bereft of necessary vitality — economic, political and defensive. This was the area of some 15 different peoples between Germany and Russia and the Adriatic Sea. The small multi-national political combinations of Poland, Czechoslovakia and Yugoslavia only added new bitterness of the second-rated Ukrainians, Slovaks, Croats, Slovenians and others to what already had been reduced on European and global planes to little more than a vacuum. There is no doubt today that it was the fundamental disorganization of central-eastern Europe after World War I, that caused Nazi Germany and later Communist Russia to move in.

The fantastic revolution in weapons since World War II, has completely changed the strategic significance of the various parts of the world. Today no single area is defensible by its own geography and efforts.

G. Dr. Cyril Žebot govori na proslavi v Torontu

Europe is learning the lesson of the two world wars, and of the ensuing nuclear and rocket age, and is pulling together. We are witnessing a historical process of gradual but persistent re-integration of free Europe. Only an emerging three-power world, in which our own hemisphere and a unified Europe will unmistakably be presumed to stand together in the defence of their freedom and world peace, can ward off the Communist danger until the time of the eventual and unavoidable disintegration of the Communist system as Milovan Djilas so convincingly depicted it.

It is with such a new perspective in view that the oppressed nations of central-eastern Europe must anchor their realistic hope for freedom within the emerging framework of a unified free Europe. And it is with such a constructive vision of a new world that we should celebrate this anniversary of the short-lasting Slovenian freedom after World War I.

Danes proslavljamo 40. obletnico slovenske samoodločbe. Včasih se zdi, da si nismo točno na jasnem, ali proslavljamo 29. oktober, ali naj bi proslavljali 2. november, ali proslavljamo osvoboditev od Avstrije, ali proslavljamo vzhod in priključitev Jugoslaviji, ali pa proslavljamo dan slovenske neodvisnosti.

Mislil pa, da nam je danes vsem jasno: Edina stvar, ki io to vredno proslavljati, edina stvar, ki ima nekaj trajnega v zgodovini, je odločitev slovenskega naroda, da je imel in še danes ima prav tako kot vsi drugi narodi polno pravico, da si izpolni obljubo tiste točke o samoodločbi, da more biti vsak narod, ki to hoče, na svoji zemlji svoj gospod. To se mi zdi, je bistvo dogodkov, ki so se odigrali koncem oktobra in v začetku novembra 1918. Zaradi zgodovinske točnosti je prav, da se zavedamo, da je bila slovenska narodna vlada, in se samo Narodni svet, uradno ustanovljena 2. novembra 1918. S tega vidika je ta pros'ava zelo časovna, ker pade prav blizu 2. novembra.

Običajno se govorniki na takih proslavah izgubljajo v zgodovinskih podrobnostih in slikanju dogodkov. Meni pa se zdi, da je mnogo bolj važno, da vržemo naše poglede v bodočnost. Danes je polpaj v svetu tak, da ni mogoče nobenemu predvideti, kaj žele prerokovati, kako se bodo razvijali dogodki v bližnji ali celo daljnji bodočnosti. Toda po vsem tem, kar smo videli, da se je zgodilo po drugi svetovni vojni, kar se je zgodilo v Rusiji in kar se je zgodilo v drugih komunističnih deželah, vsi ti dogodki, če se zamislimo ob njih, vsebujejo en in isti nauk: Bodite pripravljeni, ker ne veste ne ure ne dneva. To velja za vsak narod. Mi ne vemo, kaj se bo zgodilo, ne vemo, kdaj se bo zgodilo, ali zgod'lo se bo. Komunistem je definitivno preko vrha svoje moči, nagiba se k zatonu, komunistem se razkraja, in Tito, Gomulka, Džilas in vsi slinči pojavi kot Pasternek so značilni pojavi nezgibnega notranjega razkroja komunističnega sistema. Ne vemo, kdaj se bo zgodilo, nihče ni pričakoval 1953 leta Stalinove smrti, ne vemo, kaj se lahko zgodi jutri, pojutrišnjem, čez en mesec, čez eno leto, čez pet let. Iz tega sledi samo eno: Narodi, ki so zasluženi, morajo biti pripravljani na svobodo. Samo pripravljani narodi bodo takrat sposobni, da uresničijo zakasnelo svobodo. Ni naša naloga, da pripravimo in formuliramo podroben program za slovensko bodočnost. Glavno je, da se zavedamo, da je slovenski narod eno, kar je bilo v preteklosti, in da se bomo držali pokoncu to zavesti, če bo narod doma vedel, da mi, ki smo v svetu in uživamo svobodo, tako m'limo in tako čutimo, sem prepričan, da bo to narodu v veliko moralno oporo in da bo to okrepilo in utrdilo narodovo voljo in hrbrtenico, da bo tako ob času ves slovenski narod kot en moč stopil na plan in si ustanovil lastno državno vlado v Ljubljani, ki je nikdar več ne bo likvidiral.

Kakšni bodo široki okviri, v katerih bo ta slovenska svoboda živel v okviru mednarodnega reda, tega ne vemo. Eno pa vemo, kar sem nakazal že v angleškem delu svojega govora: Evropa se druži, Evropa se zedinja. Osnovno načelo tega zedinjevanja je, da ima vsak narod pravico do enakosti in enake svobode. Narod potrebuje svojo vlado — in to je moja zadnja misel, ki bi jo rad povedal vsakemu prijatelju Slovencev: Narod potrebuje svojo vlado zato, da ohrani, kar so dolge generacije naroda v stoletjih ustvarile v narodni kulturi. Samo lastna narodna vlada lahko narodu ohranja njegovo kulturo in ustvarja tiste pogoje, pod katerimi se ta kultura lahko nadalje razvija. Čim višja je narodova kultura, v toliko večji meri potrebuje tak narod svojo lastno narodno državo in vlado. Ni nam treba povdarjati, da je slovenska kultura na znatni stopnji. Knjiga, ki se jo izdali naši prijatelji v Torontu, je živa priča, koliko velikih in razgledanih ljudi na svetu, ko so se potrudili in vrgli pogled na Slovenijo ali prišli Slovenijo obiskat ali študirali vire slovenske zgodovine, je prišlo do enotnega zaključka, da je ta mali slovenski narod eden najbolj kulturnih narodov na svetu. To je dejstvo, na katero smo lahko upravičeno ponosni. S to mislijo bi zaključil in bi samo želel, da misel slovenske države gori, da to misel gojimo naprej in tako narodu doma v času odločitve pomagamo do prave odločitve, ki ne bo več prekinjena v zgodovini kot so bile odločitve v prejšnjih dobah.

Protikomunistični kongres v Guatemali

V glavnem mestu Guatemale so se letos v zgodnji jeseni zbrali številni delegati protikomunističnih organizacij Latinske in Severne Amerike, da skupno pregledajo položaj v boju proti največji nevarnosti naše dobe — komunizmu. Skoro vse države so bile zastopane. Navzoči so bili tudi zastopniki iz Evrope. Celotno Izraelci so poslali svoje opazovalce. Kongres je bil pod pokroviteljstvom državne guatemalske oblasti. Več vlad iz Latinske Amerike je bilo uradno zastopanih. Navzoč je bil guatemalski nadškof, ki je tudi govoril. V resoluciji so povdarili potrebo enotnega nastopa proti moskovski tiraniji, i. rekli se za svobodne narodne države ter obsodili tudi Titovo tiranijo in izrekli upanje, da se bodo tudi ti narodi osvobodili komunističnega jarma t.r.z.dihali svobodo v lastnih državah. — V pripravi je svetovni protikomunistični kongres, ki bo predvidoma še to leto, po vsej verjetnosti v Bernburgu. — č —

Hrvati v Detroitu proslavili Stepinčev dan.

Guverner države Michigan Mennen Williams je proglasil 12. oktober kot dan kardinala Stepinca. Proslava je bila deloma v cerkvi, deloma v prostorih International Instituta. Cerkveni slovesnosti je prisostvoval tudi zastopnik kardinala Mooneya Msgr. De Marry, ki je po maši spregovoril v spomin 12 obletnice krivične obsodbe kardinala Stepinca. Popoldanski slovesnosti je prisostvoval guverner Mennen Williams. Veliko navdušenje je nastalo, ko se je pojavil v dvorani bivši predsednik Truman, ki je tudi spregovoril nekaj spodbudnih besed. Kot zastopnik kardinala Mooneya je govoril Mrsgr. Edward Hickey. Razpisane so bile posebne nagrade za višješolsko mladino o kardinalu Stepincu. 126 dijakov in dijakinj je poslalo razprave v oceno. Dve sta bili nagrajeni. Nagrade je razdelil profesor slavistike z Wayne univerze dr. Harry Rosselson. — č —

VABILO NA NAROČILO

V TORONTU JE IZšla KNJIGA V ANGLEŠČINI

LETOS VAM NI TREBA BITI V ZADREGI ZA BOŽIČNA DARILA! DARUJTE KNJIGO THIS IS SLOVENIA. NOVONASELJENCEM bo prijeten spomin na domovino, OTROKOM bo približala slovensko kulturo, narod in zemljo. Ko bodo prečitali to knjigo, bodo videli, da se jim in treba sramovati naroda in zemlje, odkoder izhajajo.

ANGLEŠKO GOVOREČIM PRIJATELJEM bo predstavila Slovenijo in Slovence na lahek in pregleden, pa vendar dovolj podoben način. Če naročite knjigo za druge osebe, jo bodo sprejeli neposredno od založbe z posebnim tiskanim posvetilom, ki bo vsebovalo Vaše ime. Cena knjige je: broširani izdavi po \$3. — v polplatno vezani izdavi po \$4. — Ipolnite naročilo takoj in priložite ček ali denarno nakaznico. Če kdo ne ve, komu bi knjigo poslal, imejo založniki na razpolago seznam knjižnic in vodilnih oseb političnega življenja, ki knjige še niso prejeli, pa bi bilo v našem narodnem interesu, da zvedo za naš obstoj. Naročila brez denarja bodo poslana C.O.D.

ODREŽI
NAROČILNICA

Slovenski kulturni krožek
1 Walker Rd.,
Willowdale, Ont.,
CANADA

Podpisani _____ (ime)

_____ (naslov-)

naročam _____ izdovod knjige THIS IS SLOVENIA po \$3.00
_____ izdovod knjige THIS IS SLOVENIA po \$4.00
Prilagam \$ _____ v čeku, nakaznici _____ (podpis)

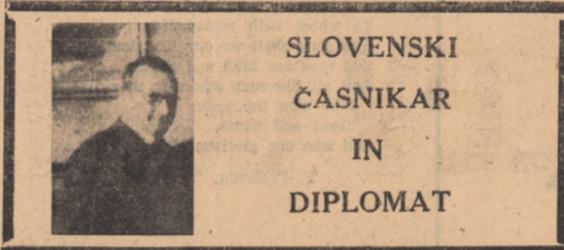
Pošljite knjige na sledeče naslove:

_____ izvod na moj naslov
ostale na naslednje naslove:

IME: _____ NASLOV: _____
IME: _____ NASLOV: _____
IME: _____ NASLOV: _____

SLOVENSKI FANTJE V NARODNIH NOŠAH

SLOVENSKI ČASNIKAR IN DIPLOMAT

V sredo 29. oktobra zjutraj je v New Yorku po kratki bolezn...

Dr. Kuhar je bil rojen v Kottljah v Mežiški dolini na Koroškem...

Zivljenska pot dr. Kuharja je bila pestra kot je bilo pestro njegovo delo...

Kdo naj to razume, pisal je proslavo 1. decembra? V programu, toda samo na papirju...

Novi Kongres v Združenih državah

Ko ne bi bilo kronanje svetega očeta na praznik Janeza Bartolomejskega, ki je letos, padel na prvi terek v novembru...

Gospodarski zastoj in negotovost v začetku leta, precejšnja nezaposlenost...

Z velikim zanimanjem je ameriška javnost tudi zasledovala potek in izid volitev guvernerja v dveh največjih državah...

Na žalost je njegova dobra namera naletela na nedovzeta čustva poraznih okoliščin...

Vesti s Koroške

Celovec. 23. septembra 1958 je izdal deželni glavar Ferdinand Wedenig odlok, v katerem označuje slovenščino kot tuj jezik...

Celovec: Slovenski gospodinjstvi soli v St. Rupertu in St. Jakobu sta pričeli s svojim poukom...

Nekje na Koroškem: V neki šoli je učitelj brač odlok deželnega pri teh zadnjih volitvah vsi kandidati, ki jih je najboljši podpiral...

Čeprav so delavske organizacije imele močan vpliv na izid volitev, čeprav sta obe stranki organizirano podpirali svoje kandidata...

Mnogo je ugibanj o morebitnih spremembah v ameriški politiki v zvezi z zmago demokratske stranke v kongresu...

glavarja o vlogah za oprostitev pouka slovenščine. Bral ga je v nemškem jeziku. Nato je vprašal učence: "Kdor ni razumel, naj dvigne roko..."

St. Katarina v Podjuni. Kršćanska kulturna zveza je pričela svojo prosvetno sezono z veliko kulturno prireditvijo pri Sv. Katarini v Podjuni...

Št. Jakob v Rožu. Slovenski odboraiki šentjakobske občine so koncem septembra sklicali očete — gospodarje na važen pomenek o šolstvu...

Celovec. Jugoslovanski poslanik na Dunaju, prof. Jože Zemljak, je izročil avstrijski vladi noto jugoslovanske vlade...

Istotako je ugleden švicarski list "Neue Züricher Zeitung" poročal o mogočnem zborovanju koroških Slovencev...

Angleški list "Manchester Guardian" je dne 13. oktobra 1958 povetil svoj uvodnik "koroškemu dvojezičnemu šolstvu..."

društvo v Globasnici se je podalo peli so najbolj znane koroške slovenske narodne pesmi...

TRAVELWAYS SERVICE 626 Bloor St. W. Toronto Canada Tel. LE. 6-3089 Urejam sledeče zadeve: 1. Vozne listke...

NAPRAVI NAČRT ZA BOŽIČNO POŠTO SEDAJ Iznogni se navalu... sledi naslednjim preprostim navodilom: Preglej svoj seznam naslovljencv, če imaš točne naslove...

KARITAS Slovenska dodrodna organizacija ki že dolga leta uspešno podpira pomoči potrebne v Kanadi in po svetu...

PRIJATELJ DRUŽINSKEGA PRORAČUNA... Kvalitetno blago za vso družino Penmans. Penmans ženske majice, Penmans ženske elastične spodnje hlače, Penmans Dekliške stasice za 8-16 let stare, Penmans Dekliške hlače in majice za 2-6 let stare, Penmans Otroško spodnje perilo za 3-6-9 mesečne in 1-2 let stare, Penmans Lahko spodnje perilo, Penmans T-Majice, Penmans "71" spodnje perilo, Penmans Kratke hlače in majice, Penmans Delavske nogavice, Penmans Sportne nogavice, Penmans Stegnete negavice, Penmans Bobby nogavice, Penmans Stegnete Co-ed sportne nogavice

Prost naj bo Slovencev dom

ONTARIO

PRESEDNIK ONTARIJSKE VLADE

Toronto, Ontario,
October 27, 1958.

Message for the 40th Anniversary Celebrations of the Independence of Slovenia

I am pleased to be associated with you in celebrating the Fortieth Anniversary of Slovenian Independence.

Looking back, it is gratifying to observe that progress has again been made this year in Ontario.

Of greater importance, however, is the fact that people of many faiths and racial origins are working, side by side, to build an even better economic and social order. An order that may be enjoyed by their families, without their sacrificing national and cultural ties.

May the future bring progress to our people with a Slovenian Heritage, who work diligently, as we all do, towards making Canada one people and one country.

Leslie M. Frost

Poslanica za proslavo 40. obletnice neodvisnosti Slovenije.

Veseli me, da sem povezan z Vami v praznovanju štiridesete obletnice slovenske neodvisnosti.

Ko gledamo nazaj, lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da smo tudi v tem letu napredovali v Ontariju.

Bolj važno pa je dejstvo, da delajo ramo ob ramo ljudje različnih ver in rasnega izvora, da grade še boljši gospodarski in družbeni red, red, ki ga bodo uživale njihove družine, ne da bi morale žrtvovati svoje narodnostne in kulturne vezi.

Naj prinese bodočnost nadaljnji napredek našemu ljudstvu s slovensko dediščino, ki delajo vztrajno kot mi vsi, da postane Kanada en narod in ena dežela.

Leslie F. Frost
Ministri predsednik OntarijaKNJIGA "THIS IS SLOVENIA" RAZTAVLJENA
OB PRILIKI TISKOVNE KONFERENCE

Časnikarska konferenca

Novi knjiga This is Slovenia je bila prvič predstavljena javnosti na časnikarski konferenci v soboto popoldne (1. novembra) v okusno opremljeni klubski sobi EMONA pri gđ. Marjoli Šešerkovi na 1115 Bay Str.

Knjigo je predstavil g. Willson Woodside, kanadski časnikar in komentator, ki je bil pred nedavnim imenovan za državnega ravnatelja kanadskega društva Zedinjenih narodov. Ker je sam napisal predgovor za knjigo in pomagal pri urejevanju, je v šali rekel, da želi, da bi vsak Kanadčan ložil v knjigo toliko truda kot ga je sam. Pohvali je izdajatelje, ki tako prvič nudijo knjižnicam in politikom vir podrobnejših informacij o Slovencih. Knjiga predstavlja zgodbo majhnega naroda, ki si je priboril svobodo po načelih Woodrowa Wilsona. Kakšne so danes možnosti osamosvojitve za Slovence? Dogodki na Mačarskem, v Nemčiji in drugod dokazujejo, da diktature niso večne. Zapadni voditelji sicer ne bodo tvegali atomske uničevalne

vojne za osvoboditev Slovenije, toda ko se v okviru komunizma sproščajo sile kot Pasternak, moramo priznati, da smo sredi novega razvoja v komunizmu. Morda se še najdejo ljudje, ki hočejo še danes kopirati Marksa in utesniti politično mišljenje v te okove, toda to je že nemogoče. Nihče ne ve, kaj se bo zgodilo v bodočnosti. Čeprav je to negativni vidik, je podlaga našega upanja.

O knjigi sami je še izjavil, da je krasno delo majhne skupine, ki je žrtvovala mnogo svojega prostega časa in je napravila veliko uslugo ne samo Slovencev v Kanadi, in Zdrženih državah, ampak tudi vsem tistim, ki se bodo zanimali za eno manjših etničnih skupin v Kanadi.

G. V. Mauko je nato predstavil gostom profesorja dr. Cirila Žebota, ki je odgovorjal na stavljen vprašanja, ki so se sukala večinoma okrog izgledov za bodočnost za zaslužnjene narode, ki ječe pod komunizmom.

Gostje so bili prijeno presenečeni, ko jim je dr. Stane Sušteršič iz Clevelanda, ki se je z dr. Matejem Resmanom udeležil slavlja, podaril novo ploščo slovenskih božičnih pesmi.

Veličastna proslava obletnice slovenske samoodločbe v Torontu

Slovenska narodna zveza je uvedla v Torontu praznovanje obletnice slovenske samoodločbe že prvo leto svojega obstoja 1. 1952 s proslavo v takratni litvanski dvorani. Tradicija teh prireditvev je ostala nepretrgana, pozna pa doslej dva viška: Veličastno proslavo 1. 1954 v Columbus Hall, ki je bila združena z razstavo slovenske knjige in narodnega blaga, ter proslavo letošnje štiridesetletnice.

Medtem ko je bila proslava 1. 1954 omejena v glavnem le na Torontu in Kanado, ker so jo obiskali zastopniki kanadskih oblasti in političnih strank, bo letošnje

slavje odmevalo po širnem svetu. SNZ je namreč s sodelovanjem Slovenskega kulturnega krožka izpolnila že dolgo občuteno vrzel, da nismo imeli nobene knjige, ki bi nas v kratkih potezah in kar se da slikovito prikazala velikemu svetu, ki v veliki meri niti ne ve za naš obstoj. Bogato opremljena knjiga z nad 250 slikami THIS IS SLOVENIA je to vrzel zamašila. Bila je pripravljena in predstavljena javnosti kot del slavljenja 40. obletnice slovenske samoodločitve.

G. Wilson Woodside
govori na tiskovni konferenci.

Nedelisko Slavie

Cerkvena dvorana na Manning Avenue je bila primerno okrašena za nedeljsko slavje. Slovenska zastava, grb in velika številka 40 so obvladali oder. Ob obeh straneh sta oder zaključili dve skupini narodnostnih zastav narodov, ki sestavljajo v Torontu Mutual Cooperation League. Pred odrom je bila nova knjiga This is Slovenia obdana z reprezentativnimi slovenskimi knjigami v majhni razstavi.

Gostie na Proslavi

Predsednik SNZ dr. Avguštin Čuk je imel dokaj težko nalogo, da je pozdravil dolgo vrsto gostov ki so počastili prireditve s svojim obiskom. Nekateri, ki se niso mogli osebno udeležiti, so poslali pozdravna pisma in brzojavke.

Zvezno vlado in parlament so zastopali parlamentarni asistent delovnega ministra g. Arthur Maloney, Q.C., ki je tudi spregovoril, in federalna poslanca M. D. Merton in C.E. Rea. Voditelja liberalne stranke, Nobelovega nagajenca Lester B. Pearsona, ki je poslal brzojavne pozdrave, je zastopal g. Andrew Thomson, od nekdanjih liberalnih poslancev v Torontu pa je bil navzoč g. Paul T. Hellyer, ki je v svojem pozdravu citiral angleški prevod Prešernove Zdravice. Speaker kanadskega parlamenta g. Roland Michener se je opravičil, ker je bil v tem času v Evropi.

Predsednik ontarijske vlade g. Leslie M. Frost je poslal zborovanju posebno poslanico, minister brez listnice g. John Yaremko pa je poslal pismene pozdrave, ker je bil zadržan. Vodja opozicije v ontarijskem parlamentu g. John Wintermeyer je poslal pozdrave in osebnega zastopnika g. Jamesa B. Trotterja.

Torontski občino sta predstavljala župan g. Nathan Phillips in kontrolor g. F. Joseph Cornish, ki

sta oba zborovalce nagovorila. Navzoč je bil tudi g. R. Perry, ki bo kandidiral za kontrolorja, dočim kandidirata prva dva za župana. Državlanski urad je zastopala gđ. Chariti Grant, dočim se je zastopnik vselitvenega urada g. J. F. Eckert opravičil, ker je bil vezan izven Toronta.

Drugi odličniki, ki so bili navzoči v dvorani, so bili preč. g. Claude J. Mulvihill od Katoliškega vselitvenega urada, preč. g. E. Paschak, OSBM od Bazilijanskega tiska, radijska komentatorica (CHML Hamilton) ga. E. Hyder in g. James Redwood iz Hamiltona, ga. West od Mednarodnega instituta, ga. Foster Percival (Canadian Friendship Council), ga. Frances Sirak (Unemployment Insurance Commission), New Canadian Press Club je zastopal predsednik g. Bruno Tenhunen, Mutual Cooperation League g. in ga. Jakupec, Slovaške g. in ga. dr. Kirschbaum. Zastopnike so poslali tudi Hrvati, Ukrajinci, Kozaki, Romuni, Kavkazijci, Estonci pa so se opravičili.

Pozdrave in opravičilo je poslala še ga. Mary Cottingham, ki je bila svoj čas zaposlena na državnem uradu.

Predsednik pozdravlja

Predsednik dr. Kuk je v pozdravnem govoru odgovoril na vprašanje po smislu takih in podobnih etničnih prireditvev.

Kot Kanadčani želimo doprinesi svoj delež svojih najboljših narodnih značilnosti za izpopolnitev ter izgradnjo kanadske narodnosti, ki nastaja. Medsebojno poznavanje različnih narodnosti, ki so se znašle v Kanadi, naj nudi svetu zgled za mirno sožitje narodov.

Prihod novih skupin v Kanado večkrat povzroča trenja, ki privedejo neugodne vtise v javnosti. Naši gostje predstavljajo ljudi, ki ra-

zumejo položaj novih naseljencev in se povsod potegujejo za njihove pravice in enakopravnost. Take prireditve nam nudijo priliko, da jih vsi spoznamo, njim pa naj bo zagotovilo naše hvaležnosti kot tudi poročstvo, da jih ne bomo razočarali.

Taka slavja pa nam nudijo tudi možnost, da opozorimo svetovno javnost na žalostno dejstvo, da naši rojaki doma trpe pod jarmom komunizma. Ker njim ni dano govoriti, naprošamo mi svoje prijatelje, ki lahko govorijo v parlamentih in pred Organizacijo Zedinjenih Narodov, da branijo svobodo zatiranih.

Gostje govore

Torontski župan g. Nathan Phillips, Q.C., je v pozdravu omenil, da je kljub dejstvu, da današnji dnevi niso preveč svetli za Slovence v domovini, za oblaki sonce, ki kaže, da bomo mogli v bodočnosti, in upamo, kmalu, raztrgati to železno zaveso in razglasiti novo in svobodno Slovenijo, dokler se lahko tako svobodno zbiramo. Izrazil je upanje, da se bomo v bližnji bodočnosti zopet zbrali na tem in na drugih mestih in v sreči praznovali razpad tiranije ter vzpostavitev svobodne Slovenije v svobodnem svetu.

Parlamentarni asistent delovnega ministra g. Arthur Maloney, Q.C., je v nagovoru izjavil, da so zanj proslave etničnih skupin v Kanadi sveta znamenja, ki naj v nas vseh dvigajo cenitev politične svobode, ki jo uživamo in o kateri upamo, da jo bodo deležni tudi narodi za železno zaveso.

G. Paul T. Hellyer je čestital k izdaji knjige ter rekel, da vsi upamo in molimo, da se bodo kmalu za vse izpolnile besede Prešernove Zdravice, ki jih je citiral v angleščini.

Mestni kontrolor g. F. Joseph Cornish, Q.C., ja čestital k dobri organizaciji, ki je omogočila to slavje. Ko vsi želimo svobodo Sloveniji, se moramo zavedati, da je najboljša pot do tega cilja, da napravimo Kanado močno. Zahvalil se je za knjigo, ki jo bo bral sam, pa tudi njegovi otroci.

Slovenska beseda in pesem

Proslavo so pozivile recitacije (ing. Vilko Čekuta, Prešernova Zdravica) in pevske točke moškega sekstela, solospevi ge. Milene Čekutove in gđ. Justine Grizon (poleg tega sta peli tudi v duetu)

VODITELJ OPOZICIJE V KANADI

Besedilo brzojavke dr. Kuku, predsedniku SNZ:

My sincere wishes for the success of your gathering. I know that Canadians of Slovenian background have and are playing a significant role in Canadian life. You have a Christian tradition dating to the 9th century and Ljubljana has been renowned as a cultural centre. With this rich background and with your industry and character you are contributing much to Canada. Kindest regards,

Lester B. Pearson

Pošiljam iskrene želje za uspeh vašega zborovanja. Vem, da so Kanadčani slovenskega porekla igrali in še igrajo pomembno vlogo v kanadskem življenju. Vi imate krščansko izročilo ki gre nazaj do 9. stoletja in Ljubljana je bila znana kot kulturno središče. S tem bogastvom ter s svojo pridnostjo in značajnostjo prispevate mnogo Kanadi. Iskrene pozdrave.

Lester B. Pearson

NARODNE NOŠE NA SLAVJU V TORONTU

ODLOMKI IZ ZAHVAL.

"Dovolite, da se vam ponovno zahvalim za odličen večer, ki sem ga užival ob praznovanju 40. obletnice v nedeljo zvečer.

"Od tega časa sem imel priliko čitati knjigo z naslovom "This is Slovenia" ki je nedvomno odlično delo. Tako vrta knjiga je zelo potrebna, ker je tako malo knjig o Sloveniji v naših knjižnicah".

James B. Trotter

7. novembra 1958.

"Zalo sem uživala program in mislim, da vam je treba čestitati k občudovanja vrednemu načinu, kako je bilo vse prirejeno.

"Tudi bi se rada zahvalila za podarjeni izvod "This is Slovenia". Name je napravila izreden vtis in mislim, da so uradniki opravili veliko delo..."

Miss Charity L. Grant

"Prilagam ček za \$4.— in prosim, da mi pošljete en izvod "This is Slovenia". Knjiga me zelo zanima in bi rada podarila en izvod prijatelju..."

Miss Charity L. Grant

3. novembra 1958.

"... Kot oseba, ki obiskuje mnogo etničnih prireditvev, bi rad čestital Vam in Vašemu odbornu k odlični pripravi te priložnosti. Bilo je prvič, da je predsedujoči razložil, zakaj so povabljeni kanadski gostje. Opombe glavnega govornika so napravile name globok vtis. Čeprav je bil kulturni del podajan v slovensčini, je bil izvajan tako odlično, da ni imela kanadska publika nikake težave dojeti smisel v pesmih in drami..."

Andrew Thompson.

ODLOMKI IZ PISEM:

"... Zelo sem zainteresiran na prispevku, ki ga je in ga še daje majhna, toda pomembna skupina Kanadčanov slovenskega prekrala. Zgodovina Slovenije je čisto žalostna, toda vedno slavna, ker njih duh ni nikdar klonil..."

John J. Wintermeyer,
vodja opozicije

31. oktobra 1958.

"... Obžalujem, da se letos ne bom mogel udeležiti vašega slavlja. "Prosimo Vas, da izrečete navzočim moje osebne in tople pozdrave, ki se bodo sestali ob tej slovesni priliki!"

John Yaremko,
minister brez listnice.

30. oktobra 1958.

"... Naj Bog blagoslovi vas in vaše sorojake v vašem vsakdanjem življenju in — v službi vaše drage stare domovine. Da je nikdar ne pozabite je v resnici lepa poteza vaše vedno toplosrčne narave..."

Edith Hyder,
radio CHML

ki ju je na klavirju spremljala odbora slovenskega državnega gl-gđ. Marija Ložar. Za zaključek so člani Slovenskega gledališča brali odlomek iz dramatisiranega Can-karjevega Hlapca Jerneja.

Poleg slavnostnega govornika Mate Resman in pa dr. Stane dr. Žebota, predsednika Glavnega Sušteršič iz Clevelanda.

ODER OB PROSLAVI V TORONTU

Misel za Božič

Vsako leto se ponavlja ljubka božična zgodba. Ne zgodba kakor jo beremo v pravljicah k jgah, ampak resnična zgodba, ki je spreminila obličje zemlje.

"In Beseda je meso postala in med nami prebivala". Bog se je sklonil k človeku, postal njemu enak, da mu pokaže pot navzgor k večnostnim ciljem. Ne le surova materialna sila, ampak duhovnost, to je odlika človeka. Ni glavni cilj človeka snov, iz katere je vzeta, ustvarjen je za nekaj več! Zato je prišel Sin božji na svet, da pokaže človeku pot nazaj v večno domovino! "Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, dušo pa pogubi", je učil Bog-človek!

Ko bi se ob praznovanju Božiča spomnili tudi mi našega večnostnega cilja! Ne le materija, katero proslavljajo komunisti in ateisti, ampak tudi duhovnost. Človek ima dušo, ki žela po Resnici, Dobroti in Lepoti in ne najde miru, dokler je ne najde. Ni vse dolar, so še druge dobrine, ki odtehtajo predmete, ki jih vrednotimo z dolarji. Vera je ena prvih. Je nadnaravna dobrina. Tudi narodnost in materni jezik sta dobrini. Sloveček je učil: Kd'or materni jezik zavže je, podoben pijancu, ki vrže dragoceni biser v blato". Velika, da neprecenljiva dobrina je svoboda. Najbolj zna svobodo ceniti oni, ki je občutil bič komunističnega trinoštva! Te dobrine se ne dajo zamenjati z materialnimi. Prav je, da poznamo lestvico vrednosti!

Po učlovečenju Sina božjega smo postali otroci božji, bratje Kristusovi. Učil nas je moliti "Oče naš". Pokazal nam je, da smo po Njem vsi enaki brez razlike rase in narodnosti. Kristus

je prišel na svet, da bi nas pridobil za božje bratstvo. Njegova zapoved je, da se ljubimo med seboj! In naš veliki pesnik France Prešeren je isto misel v pesmi zapisal, da smo vsi ljudje na svetu in vsi narodi bratje med seboj in da "ljubit moramo se".

Zato je Bethlehem pozornica mednarodne ljubezni in spoštovanja. Zvezda, ki sije iz Bethlehema, združuje posameznike in narode v veliko mednarodno družino, v kateri ni mesta za sovraštvo, napuh, zapostavljanje in zatiranje. V tej krščanski mednarodni družini ni prostora za sebičnost velikih, da si podredijo majhne svojemu egoističnemu jazu. Po nauku božjega Sina, ki je prišel na svet ubog in bil s jasli položen, naj bi vladala med posamezniki ljubezen in razumevanje ter pravičnost!

Žal, gre sodobni svet premalo v globino božičnega misterija. Praznuje ga le zunanje, resnično bistvo Božiča mu je tuje. Praznujmo ga saj mi tako, da bomo ob svitu bethlehemske zvezde prišli do spoznanja pravičnih odnosov do Stvarnika, do O-drešenika, ki je prišel iz ljubezni do nas na svet, da ne bomo slepo zamenjali tega kar je večno za minljivo.

Vesele in zadovoljne Božične praznike ter uspehov polno novo leto 1959 voščil vsem Slovincem v Ameriki

STATE KINZIE GRILL

JOHN & GIZELA HOZIAN
401 N. State Street
Chicago, Ill.

Zadovoljne božične praznike ter uspehov polno Novo leto vsem prijateljem, znancem in odjemalcem želi
DRUŽINA MEDEN
1804 W. Cermak Rd.
Chicago 8, Ill.

BLAGOSLOVLJENE BOŽIČNE PRAZNIKE IN VESELO NOVO LETO 1959. VSEM NAROČNIKOM, BRALCEM IN PRIJATELJEM ŽELITA UREDNIŠTVO IN UPRAVA "S.D."

BLAGOSLOVLJEN BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO 1959 VSEM SLOVENCEM, DOMA IN PO SVETU, ŽELI ODBOR S N Z v JOLIETU. U.S.A.

Slovenska Narodna Zveza v Ameriki
Chicago, Ill.

Želi vsem prijateljem Slovenskega državnega gibanja širom sveta blagoslovljen Božič in uspehov polno novo leto 1959!

BLAGOSLOVLJENE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO ŽELI VSEM SLOVENCEM IN SLOVENCAM V TORONTU IN OKOLICI

ANTON'S MEAT MARKET

633 Vaughan Rd., Toronto, Ont.
TEL. RU. 3-0423

(Na vogalu Vaughan in Oakwood)
Na razpalago domača šunka, kranjske klobase in "Barbeque Chicken" ter vsakovrstni drugi mesni izdelki.
SE PRIPOROČA VSEM LASTNIK
ANTON BAVDEK

SREČEN BOŽIČ IN NOVO LETO 1959
naročnikom in vsem Slovincem želi zastopnik darilnih paketov
S.D.D. — TRST
in se priporoča

ANDREJ KAČIČNIK

463 DUNDAS ST. W., TORONTO, KANADA
EM. 4-5045

Vsem Slovincem in Slovencam v Torontu in okolici želi
vesel Božič in srečno Novo leto

Swiss Herbal Remedies

479 QUEEN STREET WEST

Blagoslovljen Božič in zadovoljno Novo leto 1959, z željo po skorajšnji slovenski svobodi želi vsem slovincem, doma in po svetu glavni odbor slovenskega državnega gibanja.

Blagoslovljen Božič in srečno novo leto 1959 želijo Slovenci iz Chicaga

Družina Kristian Velbl	Ivan Buh jnr. in Snr.
Družina Ludvik in Mara Jelenc	Stanko, Frank in Ivanka Mikec
Družina Lojze in Vera Gregorič	Družina Tone in Julka Guštin
Lojze in Minka Grašič	Družina dr. Ludvik in Corrine Leskovar
Družina Frank Karner	Družina Mihael in Pavla Arko
Družina Frank in Marinka Bilban	Družina Martin Pecharich
Družina Jože in Gizela Ocepek	Družina Lovro in Štefka Pirc
Družina Otmar in Anica Tašner	Družina Marija Koščak
Družina Frank Martinčič	Družina Anton in Ljudmila Medved
Janko in Ivanka Burjek	Družina Frank Podlogar
Pavel Lenassi	Tone in Ivanka Šuta
Metod Žerdin	Družina Frank in Ana Černivec
Družina Frank Sedlaček	Joe Sobočan
Družina Stanko in Marija Vlašič	John Kučič
Frank Sušteršič	John Vuk, Argo, Ill.
Družina Anton Skamperle	Družina Joe Gomilar
Zupancič Frank	Družina Janko in Marija Tajčman
Družina Gabriel Kemperle, Gary, Ind.	Bogdan Novak
Družina Jože Virant	Silvo Rožanc
Družina Frank Karner	
Družina Tone Pristov	

BLAGOSLOVLJEN BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO 1958.

ZELE

ČLANI SLOVENSKEGA DRŽAVNEGA GIBANJA

V

TORONTU

BLAGOSLOVLJEN BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO 1959 VSEM SLOVENCEM, DOMA IN PO SVETU, ŽELI ODBOR S N Z v MILWAUKEE. U.S.A.

Hranilnica in posojilnica

JANEZA E. KREKA
V. TORONTU

VOŠČI VSEM ČLANOM IN PRIJATELJEM BLAGOSLOVLJENE BOŽIČNE PRAZNIKE TER USPEHOV POLNO LETO 1959

Uradne ure vsak torek zvečer od 7.30 do 9 in ob nedeljah po pozni maši

646 Euclid Ave. Telefon. LE. 2-4746

Vsem Slovincem v Torontu in okolici želi blagoslovljene božične praznike in srečno Novo Leto slovenski odvetnik in notar v Torontu

Carl Vipavec

278 BATHURST STREET
ROOM 4 — TEL. EMpire 4-4004

Splošno mizartstvo Janez Sušteršič,
Hamilton, voščil blagoslovljene božične praznike in srečno Novo leto

Vesel Božič in srečno Novo leto želi vsem članom ter prijateljem
SLOVENSKA NARODNA ZVEZA ZA KANADO
v Torontu

Blagoslovljen Božič in srečno novo leto 1959 želi vsem prijateljem in članom slovenskega državnega gibanja širom sveta

MIRKO GERATIČ
2737 W. 16th Str.
Chicago 8, Ill., U.S.A.

Vsem strankam voščim vesel Božič in srečno Novo leto
ZINKA BRUNSEK

DRUŠTVA, — ČITATELJI

STE PRIPRAVLJENI NAM POMAGATI

PROSIMO —

- **PODPIRAJTE** Podjetja, ki podpirajo vaš časopis
- **KUPUJTE** izdelke in poslužujte se podjetij, ki oglašujejo v vašem časopisu
- **OB** nakupu določenega oglaševanega predmeta, povejte prodajalcu, DA STE VIDELE OGLAS V NAŠEM ČASOPISU.
- **S TEM POMAGATE** pri izboljševanju našega lista.
- **POMNITE** — to je VAŠ list, ki se bori, da ostane naš jezik pri življenju — in službi naši skupnosti v Kanadi.

POMAGAJTE NAM POMAGATI VAM!

SLOVENSKA DRŽAVA izhaja orvega v mesecu.

Za SNZ, predsednik: Dr. A. Kuk. Za uredniški odbor: Dr. R. Čujes. Tehnična stran in oglaš: V. Mauko. Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado 3.-\$, za Argentino 20., pešov, za Brazilijo 50 kruzairov, za Anglijo 15 šilingov, za Avstrijo 30 šilingov, za Avstralijo 2.- avstr. L., za Italijo in Trst 600.- lir, za Francijo 500.- frankov. Naročniki v Argentini morejo poravnati naročnino tudi v upravi Slovenske poti.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja.

"Baragova Pratika"

za navadno leto 1959

je izšla z zelo zanimivo vsebino. Naročite jo čimprej, dokler je v zalogi, da ne ostanete brez nje

STANE S POŠTINO \$1.50

kar je poslati v Money order, čeku, ali gotovini na naslov:

Baragova Pratika
6519 W. 34 St. Berwyn, Ill. U.S.A.

BLED Travel Service

6113 St. Clair Ave., Cleveland 3 Ohio, Telef. EX. 1-8787 ureja vse potrebno za potovanje v domovino in druge dežele. Preko trdke Bled lahko pošljete svojim domačim živilske pakete, denar, šivalne stroje, radio aparate, kolesa in podobno. Postrežba zanesljiva, cene zmerne. Bled Travel Service sprejema tudi pismena naročila.

VESEL BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO 1959. ŽELI TER SE PRIPOROČA:

MARY LINDA BEAUTY SALON
4 Short Street OR. 3400
(Eglinton in Dufferin)
Mrs. S. GLAO

Obišcite restavracijo

TIROLER HOUSE
na 1115. Bay Str. Toronto.
(pod Bloorom)
WA. 3-7021

COSULICH BOŽIČNI PAKETI

PROSTI VSAKE CARINE

Popolno jamstvo za vse naše pošiljke, ki jih prejemnik dobi v 20 do 25 dneh. Kvaliteta našega blaga je vedno provorazredna.

100 lbs Najfinejša kanadska bela moka "Golden Sun" ... \$10.50
100 lbs riža ... \$17.25

STANDARD PAKETI PROSTI CARINE

Paket st. 54 \$21.15 Paket st. 96 \$13.50
24 lb (11 kg) kave.

Paket st. 84 \$6.85
3 kg kave
1.5 kg riža
10 lbs. sladkorja
10 lbs. riža.
10 lbs. testenin.
5 lbs. kave
5 lbs. bakalare

Paket st. 71 \$12.15 Paket st. 52 \$13.00
10 kg sladkorja
5 kg riža
3 kg kave
5 kg kave
3 kg riža
1/2 kg popra v prahu

Paket st. 51 \$26.25 Paket st. 43 \$8.95
10 kg kave
10 kg riža
10 kg sladkorja
10 lbs (4 1/2 kg) kave

Paket st. 63 \$18.85 Paket st. 46 \$11.20
10 lbs bakalara
10 lbs kave
10 lbs riža
5 lbs testenin
5 lbs sladkorja
4 1/2 kg kave
4 1/2 kg riža

Zahtevajte naše cenike za sestavo paketov po Vaši želji kot tudi naš popolni cenik za standard pakete in hišne potrebščine, za radijske aparate, kolesa, motorna kolesa, hladilnike, šivalne stroje, motorje za čolne, harmonike, zbiravila, blago, platno itd.

600 DIN ZA €1.00

dospe popolnoma garantirano v 12 do 20 dneh, preko Narodne Banke. — Za vsako pošiljko, neglede, kako je velika, stroški \$0.80.

ODOBRENA POTOVALNA PISARNA

Prodajamo karte za ladje in zrakoplove s 30% popustom za emigrante iz Evrope in Jugoslavne. Oskrbimo potne liste in vizume, kakor tudi krstne liste in druge dokumente iz domovine. Za vse garantiramo. Oskrbimo zastopnike za poroka na daljavo. itd.

Cosulich Travel Service

100 KING ST. WEST, TORONTO, ONT., CANADA
TELEFON: EMpire 6-3877

NOVA PLOŠČA ZA LETOŠNJI BOŽIČ!!!

Pri SLOVENIA RECORDS,

BOX 8184, CHICAGO 80, ILL., USA

je pravkar izšla nova gramofonska plošča, na kateri so sledeče štiri slovenske božične pesmi:

Potrkanje — Glej, zvezdice božje
Prišla je lepa, sveta noč
Angelčki stopajo skozi nebesa
Kaj se vam zdi, pastirci vi

Izvajajo: Milena Soukal — sopran
Ema Erman — alt
Rev. Vendelin Spendov, OFM — orgle in zvonovi (vsi iz Chicaga).

Ploščo odklika: lep spored umetniško dovršeno izvajanje "High Fidelity" zvok kvalitetna izdelava — plošča je nezlomljiva mali format z brzino 45 RPM bogat, večbarvno tiskan album, za katerega je prispeval besedilo pisatelj Karel Mauser

PLOŠČA Z ALBUMOM STANE \$1.50. — (en dolar in pol) kar je poslati v Money order, čeku ali gotovini na:

SLOVENIA RECORDS
Box 8184
Chicago 80, Illinois, USA

V Torontu je mogoče dobiti novo ploščo v Slovenkem župnišču, 594 Manning Ave., Toronto 4, ali pa v Slovenski pisarni, 618 Manning Ave., Toronto 4.

VAŽNO!!!

PLOŠČA JE IZDELANA ZA BRZINO (SPEED) 45 RPM Kdor ima dober gramofon z lahko ročico in precizno iglo, bo ob poslušanju plošče res užival, kajti to je

prva slovenska High-Fidelity plošča malega formata z brzino 45. Nova plošča božičnih pesmi je najlepše darilo za letošnji Božič!

Karel Mauser:

Jercevi Galjoti

S šestindvajseto izdajo Slovenske kulturne akcije v Buenos Airesu, se nam je ponovno predstavil s svojim izvirnim delom mlad slovenski pisatelj Karel Mauser, s povestjo "Jercevi galjoti".

Nekje ob Bistrici leži vas Zeje. Tu domuje stari Jerč z ženo in krepkimi otroki. Posebno na Aleša je stari Vorenc ponosen. Toda ves ta družinski mir kali staro sovraštvo med sosedmi. Uleš in Sebenak sta spravila Vorenčevega očeta na boben, zato se hoče Jerč masčevati sinovoma ter si na ta način znova pridobiti ugled in veljavo med vaščani.

Vorenc je daleč naokrog poznan kot dober mlinar. Tudi Aleša ljudje ne morejo prehaliti. Skupaj se domenita, da bosta zgradila mlin ob Bistrici, tam, kjer reka ostro reže ovinek na koncu vasi.

Vorenc dela načrte in preudarja; boji se, da bi narasla Bistrica jeseni ne prestopila bregu ter vdrla v mlin. Toda kraj je pripraven, da bi boljše ne mogel najti. Sosedje zmajujejo z glava mi ter nevoščljivo govore samo o Jerču, Ulešu in Sebenaku. Tudi poslednja dva sta mlinarja, zato je njuna bojazen pred Jerčevimi načrti tem večja. A Vorenc se ne da ugnati. Zagriže o prime za delo in od Bistrici zraste takorekoč čez noč nov Jerčev mlin.

Uleš in Sebenak zgubljata kmeta za kmetom. Oba jemljeta večjo merico od Jerča, pa tudi moko naredita precej slabšo kot Vorenc. To ju grize. Po skupnem dogovoru zmanjšata merico. Zmanjšal jo je tudi Jerč. Zdaj mu sosedja nista mogla več zlepa do živga. Sovraštvo med njimi pa je postajalo vedno globlje. A človek ne ve nikoli, kaj mu prinese naslednji dan. Tako je bilo tudi pri Jerču.

Aleš, na katerega je bil Vorenc najbolj ponosen, se zaljubi v edino Uleševno hči, Minco. Ljudje kmalu začno govoriti po vasi, kaj se dogaja. Tudi Jerču, Ulešu in Sebenaku je ta novica udarila na uho. Nenadoma postanejo vsi pozorni na svoje otroke, tako da bi bilo dobro, če bi se njegov Andrej priženil k Ulešu. Slaboten je, kot vsi Sebenakovi otroci — to so podedovali po jetični materi — toda s takšno doto, kot jo bo imel Andrej, se mu ni treba bati za nevesto. Toda Sebenakov Andrej ve, da se mu ne kaže ženiti. Zdravnik mu je napovedal samo še nekaj let življenja, če se bo pazil. Med tem časom je umrla Sebenakova in kmalu za njo tudi hči Francka. Stari Sebenak se poroči z vdovo Zimovko, ki pripelje s seboj zanesnega, zdravega fantu. V Sebenakovi hiši začenja sovraštvo med otroki, očetom in mačeho. In Sebenakova domačija je na robu propada.

Vorenc zaloti Aleša, ko je šel vaovat k Uleševim Minni. Jerču zavre kri. Aleša spodi od hiše, njegovo omagajoče srce pa napolni nova bolečina. Tudi Uleševa Minca je morala zdama. Oba, Aleš in Minca odideta v Tancarjev mlin, kjer se poročita in jezika-vost po vasi se kmalu unese.

Sodnja prodaja graščinsko posestvo. Na dan licitacije se zbere poleg Jerča, še mnogi drugi kmetje, med njimi tudi Kacon. Skupaj z Jerčem in Kaconom licitirata še Devs in Skolec. Kupijo parcelo, na kateri je skoraj pol hektarja močvirja. Vsi se je branijo, vendar tega nihče ne omeni, dokler vsa stvar ne pride pred sodišče. Kacon odstopi. Svoj delež proda Sebenaku, ki si je že vnaprej mel roke, kako bo ugnal starega Jerča. Začno se tožariti. Stroški hitro naraščajo. Sebenak prodaja les in nato še parcele od posestva. Otroci ga svarijo pred popolnim polonom, toda Sebenak dela po svoje. Proponen je, da bi klonil pred Jerčem. Isto časnó zahtevajo Andrej, Peter in Francka svojo doto, da kupijo posestvo v sosednji fari. Oče jim to sila zameri. Ko je najbolj potreboval denar, so se oglasili še otroci ter zahtevali doto. V jezi vsem prepove, da bi se še kdajkoli vrnil domov.

Andrej ostane do zadnjega uporen. Teško mu je, ko vidi, kako propada njegov dom. Napoti se k očetu, a ta mu pokaže vrata. V trenutni duševni zmedbi pograbí Andrej lovsko puško ter ustrelí očeta. Skesan in potolažen hkrati, odide na orožniško postajo in pove vse po pravici, kar je bil storil. Vendar je bil Andrej pre slab za v zapor. Pošljejo ga v bolnišnico, kjer kmalu podleže že večletni bolezni. Že drugi vdova, Zimovka odide s sinom na svojo domačijo, Sebenakov grunt pa dobi novega gospodarja.

Dogodek je vaščane zelo pretresel, toda Uleš in Jerč še zmeraj ne moreta pozabiti starega sovraštva.

Jeseni je Bistrica nenadoma narasla. Vorenc in sin Lojze sta vso noč lovila hlode in dračje na ovinku pred mlinom. Reki pa nista bila kos. Vsi sosedje so prihiteli skuaj. Voda je začela vdirati v mlin. In tudi Aleš si je mislil: očetu moram pomagati, v silii je.

Aleš prihití na pomoč. Zažene se na most pred mlinom ter dela, kolikor najbolj more. Vorenc pa je reševal v mlinu, kar se je dalo. Nekoliko kasneje se stari Jerč povzpne po stopnicah ter stopi iz mlina. "Aleš!" zakriči Jerč z groznim glasom, ko zagleda svojega sina, ki si na vse načine pri-

več se zanteva na osnovi n ravne-ga prava. Začno pa tu i pri zava-vau Zednjeno Slove nijo v neresu Avstrije kot jez zoper Italijo, na katero smo Slovenci od tedaj mejili. Ker so tudi v okolici nadvjovode Albrehta zmagovalci pri Custozii, gov.r.li o slovenskem jezú zoper italijanstvo in se je vlada bavila z načrtom upravne združitve Kranjske s Primorsko je dr. Vošnjak predlagal, naj b. se tej skupini pridružila še slovenska Stajerska in Korška. Podobno je Einspiller predlagal združitve kraljestva Ilirije z Juž o Stajersko.

Strah avstrijskih Nemcev pred poslovanjem Avstrije je tud 1866. zamudil pričo za r štev avstrijskega vprašanja. N. mesto federalizma se je uvedl dualizem: Nemci in Mađžari so si r.d. i i Slovane, da bi mogli nad njimi vladati, v avstrijsko-ogrski pogodbi 1867., katere tvor.c je bil novi ministrski predsednik Beust, ki j nekoč izjavil, da je treba Slovan-pritisniti od zid. Zar di opozice pogodbí je Beust razgnal š čki, moravski in kranjski deželni zbor, bil pa je zaradi češke obsrakuje kmalu prisiljen pogajati se s Slovenci. Na slovensko spomne, k je zahtevala razširitev deželnih samouprav, je dal lepe obljube t ko da so slovenski poslanci glasovali za decembarsko ustavo (21. 1867.), ki jo je Toman me.ee pr je imenoval "grob naš ga živje nja".

Zborovalno svodobo, ki jo je no va ustava uvajala, so Slovenci uporabili za prirejanje taborov. O 1863. do 1871. so se po vsej slovenski zemlji vršila narodna zborovanja na prostem, po katerih j dejja Zedinjene Slove nje postl last sleherneja Slovenca. Na edb zborovalnih krajev sama ž kž teritorij, ki naj bi prišel v Zednjeno Slove njo: tabori so s vršili 1. 1838. v Ljutome-u, Zalet Šempasu pri Gorici, 1. 1879. na Žižmarjih pri Ljubljani (3000 udeležencev), v Sevnici, Ormožu, Biljani v Goriških Brdih, 1. 1870 v Sežani, Tolminu, Črčnici, V pavi, Kapeli pod Radgono, Kubežu v Istri, Bistrici pri Pliber-u, Zep-dnjaeh na Koroškem, 1. 1871. pa v Kastavu za Istro in Buhljah za Koroško.

Zlasti še, ko po 1. 1864. Čehovi bilo več v dunajski parlament, sružajo doseči zedinje je slovenskih dežel po ovinku zgodn laskopravnega načela in tako več ne povdarjajo narodnega prava. Da ta zveza ni bila brez nevarnosti, kaže Beloredijev načrt pentahije, ki deli Avstrijo v nemško avstrijsko, galjsko, češko, hrvaško in ogrsko skupino, Slove ce pa priključuje nemškemu delu.

Ko se je zaradi poraza p i Krajevem gradu moral cesar Franc Jožef spet b. izati narocn, je 1. 1865. začasnó razveljavil ustavo. Federalizem je zaova deželne pravice v smislu oktobrskega upanje, da se bodo razširile kega diploma. Če arjev izrk "prosta je pot" je mogel spodbu-jati tudi slovenske pollike, da se že v enem tednu sesli v M.r.boru od 24.—25. septembra ob tretji obletnici Slove nje smrti. "Mariboski program" je najbolj znančen primer kompromisa med narodnim principom a zgodovinskim načelom, ki ga je slovenskim politikom narekovalo zavezništvo s federalisti. Cilj programa je združitve vseh Slovencev, ozir na zgodovinsko načelo pa se kaže v zahtevi po obnovitvi napoleonskega kraljestva Ilirije s Kranjko, Koroško in Primorsko, ki naj b se ji pridružila še Stajerska, tak di se osnovala nekdanja Notranja Avstrija in bi se ustvaril močan jez zoper italijansko iredento. Ker bi ta slovenska Notranja Avstrija obsegala poleg Slovencev tud Nemce, je mariboski načrt predvideval za dežele z mešnim prebivalstvom posebne narodne d. želno-zborske kurije. Zaradi za motanosti notranje ureditve v predlagani novi dež lni skupi slovenski patrioti sami niso r svo verjeli v uresničenje mariborskega programa. Končno so ga vložile v arhiv 1. 1866. spremembne razme-re v Avstriji.

Avstrijski poraz pri Kraljevem gradu 1866. je povzročil nov avstrijsko krizo. Bismarck je vrgel Avstrijo iz nemškega "bunda" Habsburžli so izgubili Benečijo omajale pa so se tudi osnove "Mariborskega programa". Ideja Zednjene Slove nje se od sedaj naprej ne veže več na kakšne zgodovinsko-pravne oblike, tem-

več se zanteva na osnovi n ravne-ga prava. Začno pa tu i pri zava-vau Zednjeno Slove nijo v neresu Avstrije kot jez zoper Italijo, na katero smo Slovenci od tedaj mejili. Ker so tudi v okolici nadvjovode Albrehta zmagovalci pri Custozii, gov.r.li o slovenskem jezú zoper italijanstvo in se je vlada bavila z načrtom upravne združitve Kranjske s Primorsko je dr. Vošnjak predlagal, naj b. se tej skupini pridružila še slovenska Stajerska in Korška. Podobno je Einspiller predlagal združitve kraljestva Ilirije z Juž o Stajersko.

Strah avstrijskih Nemcev pred poslovanjem Avstrije je tud 1866. zamudil pričo za r štev avstrijskega vprašanja. N. mesto federalizma se je uvedl dualizem: Nemci in Mađžari so si r.d. i i Slovane, da bi mogli nad njimi vladati, v avstrijsko-ogrski pogodbi 1867., katere tvor.c je bil novi ministrski predsednik Beust, ki j nekoč izjavil, da je treba Slovan-pritisniti od zid. Zar di opozice pogodbí je Beust razgnal š čki, moravski in kranjski deželni zbor, bil pa je zaradi češke obsrakuje kmalu prisiljen pogajati se s Slovenci. Na slovensko spomne, k je zahtevala razširitev deželnih samouprav, je dal lepe obljube t ko da so slovenski poslanci glasovali za decembarsko ustavo (21. 1867.), ki jo je Toman me.ee pr je imenoval "grob naš ga živje nja".

domačega kraja. V številnih pri-merih pride močno do izraza od-daljenost z živim domačim jezikom. V izrazu pisatelj neštokrat okleva in le s težavo najde pravo pot. Njegov jezik je bolj okoren, kot prožen in zelo pri srcu so piko kruto je usoda obračunala z njima, se je tudi sam omečal. S pomočjo Uleševke je prišlo do sprave med Jerči in Uleši. O Božiču pride Minca spet domov. Zdaj pričakuje že drugega otroka. Vse se je bilo spremenilo. Jerči opuste opustošeni mlin. Lojze se je raje oprjel posestva, Aleš pa je s podvojeno močjo zagospodaril v Uleševem mlinu. Res, ti Jerčevi galjoti še ne bodo izumrli.

Cela povest se omejuje na tri trmoglave mlinarje, ki s podžiganjem starega sovraštva izgube v sebi veliko mero človeškega dostojanstva in razuma. Pri poudarjanju osebnega jaza postanejo nečloveški. Njihova elementarna dožnost k poseganju po pravici in poštenju, se zaduší v kali. Glavni junaki povesti vedo, kakšni naj bi bili, a so drugačni. To do neke mere prepričljivo kaže na obstoječe človekove slabosti, ki pa jim daje pisatelj včasih preveliko svobode, da bi braleca docela prepričale.

Predvsem v začetku je povest nedinamična, misli so razvlečene in naveličane. Bistvo povesti pride prepozno do izraza, zato ima bralec občutek, da v knjigi ne bo pršel do zaželenega viška. V drugi polovici povesti se neko do zgane; morda je pisatelj nezadovoljen s svojimi junaki, da njihovo življenje nekoliko razbija. Dogodki postanejo zanimivejši in bralec postane pozoren. Okleva, ali bi še prebral nekaj strani, predno prekine s čitanjem ali ne. To je znak, da je knjiga vredna branja, dasi lahko vsak povprečen bralec že vnaprej brez težav v mislih skicira celoten potek zgodbe, čim prebere nekaj poglavij.

Če smo odkriti, se pisatelj suče okrog povprečja. Za razmere, v katerih živi, delo ni slabo in polvale včasno njegovo prizadevanje, s katerim se bori na tujih tleh, da bi ohranil Slovencev podobo

— Zagorc.

Za pisatelja ni važno samo, da ima v sebi pravo misel, važnejše je, kako se z njo o njej izrazi, da zaživi v bralec s podobo resnične lepote. Če imamo n. pr. pred sabo vrtnico, marsikdo ne bo vedel povedati o njej več, kot da je lepa. Pisatelj, iz katerega pa mora veti tudi nekoliko pesniškega duha, pa mora biti večš povedati bralec tisto, kar le ta samo čuti. Tako se pisanje spremeni v umetnost.

Prepričan sem, da ima avtor "Jerčevih galjotov" v sebi mnogo volje in vztrajnosti, ki je ena poglavitnih odlik vsakega pisatelja, ob kateri mora vztrajati kot vsi ljudje ob dobrem in slabem. Zato knjigo o "Jerčevih galjotih" Slovencev na tujem še posebej priporočam.

Gus Harris, urednik mesečnik Ontarijske Lige kreditnih zve Ontario Credit Union News i bivši župan v Scarboroughu kan didira zopet za župana.

Gus Harris, urednik mesečnik Ontarijske Lige kreditnih zve Ontario Credit Union News i bivši župan v Scarboroughu kan didira zopet za župana.

VAN DYCK (1599—1641) DEADALUS IN ICARUS iz Razstave starih mojstrov — evropskih slikarjev 16, 17 in 18 stoletja v Art Gallery v Hamiltonu v novembru t.l.

ZIMA V SLOVENSКИH PLANINAH

PETER LEVICNIK:

SLOVENSKA DRŽAVNA MISEL

5. Slovensko vprašanje v Avstriji

Vizija Zedinjene Slovenije, ugledana v letu 1848, se je v času absolutizma, ki je sledil za dobo 10 let revolucijskemu letu, iz jasnosti moral umakniti v domov: in srea slovenskih patriotov. Vsako politično delo je bilo onemogočeno, narodno prizadevanje se je omejilo na literarno delo. "Slovensko društvo" v Ljubljani — glavni glasnik slovenskega političnega združenja — se je spremenilo v slovensko društvo, kmalu za tem pa sploh razšlo. Misel na slovensko državo je vendarle obstala: 15. julija 1859 ve dunajsko notranje ministrstvo opozarjati na delovanje Lovra Tomarja in kaplana Lovrenca Pintarja, ki hočeta ustanoviti "Slovenisches Reich" (slovensko državo) in sta pridobila "ziemlichen Anhang der Gleichgesinnten" (precej nje številno enakomislečih). V vsakem vzbujb slovenske zavesti je vlada iskala panslavizem, največji strah tedanjega nemškega liberalnega meščana, s katerim je strašil svoje somišljenike še malo pred svojim padcem znani germanizator notranji minister Bach 1. 1849 češ, da so boji na Laškem le predgraja velikega in usonega spopada germanskih in slovanskih narodov. Vprav avstrijski porazi pri Laški Magenti in delno pri Solfernu kakor tudi rastoči vpliv Prusije, so naglani Franca Jožefa, da je sklical tako imenovani pomnoženi državni svet. Slovenci v njem sploh nismo bili zastopani; edini ki se je v tem zboru potegoval za Slovence, je bil škof Strossmayer. Državni svetniki, poprete žni ve čini fevdalci, so prav spoznali, da je v osnovi avstrijske krize ustavno vprašanje in so z nad dvotre-tjinsko večino izglasovali sklep: Okrepitev in razvoj monarchije zahtevata, da se pržna zgodovinsko-politična individualnost posameznih dežel, v okviru katerih naj se posamezne narodnot razvijajo in napredujejo, toda v zvezi s potrebami in koristmi celokupne monarchije.

"Z oktobrskim d'pomom" (20. oktobra 1860.) je Franc Jožef ugodil glavnim zahtevam federalistov, ker jamčijo kakor sam trdi, "samo take naprave in pravice, ki enakomerno prilagajo zgodovinski zavesti prava in razlišnosti kraljevine in dežel" za moc avstrijske monarchije. Nova uredba ki sloni na državno-pravni samostojnosti dežel, je popolnoma zavovljila samo eno stran nasprotnikov centralizma, namreč nekdanje fevdalne stanove, ki so po njej imeli vodstvo v posameznih deželah. Zaradi tega pa niso bili zadovoljni z njo tisti slovanski narodi, ki so imeili v daljni ali bližnji preteklosti svojo državnost, čeprav jim je oktobrski diplom jamčil narodno enakopravnost povsod, kjer so imeli Slovani večino v deželnih zborih. Nezadovoljni so bili tudi nemški liberalni meščani, katerim na ljubo je cesar poklical k državnemu krmilu Antona Echmerlinga, ustanovitelja velike nemške stranke v Frankfurtu, ki je hotel po vsej sili ohraniti Avstriji nemški značaj.

Zato je izšel 16. februarja 1851. "februarski patent", ki poleg dvodolnega širšega uvaja še dvo- ožja državna zbora, vzhodnega i zahodnega in tako predstavlja stopnjo do dualizma. V državni zbor volijo poslance dežele. Oha-njena so v njem interesna stpstva: kmetje volijo svoje zastopnike vanj po volilnih možeh. Krivičen volilni red naj bi povsod zagotovil nemško večino. Nekater Slovenci so februarski patent pozdravili. Predložili so umetvratemu predsedniku spomenico s koraj 20.000 podpisov, ker zahtevajo jezikovno enakopravnost v solah in urad'h, pri čem r skromno pripominjajo, "da bi se morl enakopravnost v šoli in ur du laže in ceneje izvršiti, če bi se slovenske dežele spojile kot uravnovo telo v eni sami kronovini. "Enako željo je izrazil tudi Bleiweis 1. 1851. v kranjskem deželnem zboru.

Po 1. 1860. so Slovenci prisiljeni vezati se s federalisti, ako nočejo biti brez političnega vpliva.

Na ljudskih taborih tako odlo-čajo zahtevano terjat v po zednj-njeni Sloveniji so sklenili 2. sep-tembra 1857. v Ljubljani zbrani slovenski deželni poslanci Kranjske, Stajerske in Goriške dati na bližnjem jesenskem zasodanju deželnih zborov na dnevni red. To zborovanje pomeni tudi dokončno odpoved mariborskemu programu. "Ljubljanski program", kakor imenujemo sklepe tega sestanka, zahteva Slovenijo v obsegu Kranjske, Južne Stajerske in Pri-morske kot eno kronovino z enim cesarskim namestnikom in enim deželnim zborom. Sklepi so tudi, da bodo podoben načrt za Slove-nijo šle pozneje izgotovili i da skličejo poseben sestanek, na katerem naj se odloči, ali Slove-nice sledé Čehom v ob trukciji ali ne. Naslednja ita so Ljubljanski program razširili na zahtev po univerzi in najvišjem sodišču, decembra 1870, pa so se Slovencev pridružili še Srbi in Hrvatje zaradi skupnega na topa v bodočnosti. Najprej so zahtev: ljubljanskega programa kot peti-cijo nekaterih slovenskih občin predložili slovenski poslaci v Stajerskem deželnem zboru 4 ok-

tober 1880. V Goriškem deželnem zboru sta 30. oktobra dr. Žigou in dr. Tomčič vložila interplacijo, ki je vsebovala ljubljanske sklepe. V Kranjskem deželnem zboru je še poseben osek pripravil resolucijo za Zedinjeno Slove njo, zlasti po prizadevanju dr. Zarnika, ven-dar ta resolucija ni niti prišla v razpravo, ker je deželni pred-e-dnik Conrad, ki je predčasno izvedel o sklepih ljubljanskega septembarskega shoda, zas danje deželnega zbora nenadoma zaključil v moči pooblastila, ki mu ga je dal minister Giska, da je t eba zoper zahtevo po zedinjeni Slove-niji ob vsaki priliki nastopiti. Zaradi neodločnega stališča Toma-na in Bleiweisovih prist š v Kranjska resolucija ni niti izreco zahtevala Zedinjene Slove nje, predlagal je namreč le, naj bo posameznim dežlam dovoljeno združiti se v državopravne skupine.

Sele v dobi federalističn vlad Potockega in Hohenwarta je Bleiweis sodil, da je pravi čas, poudariti zahtevo po Zednjeni Slove nji. V adre i Kranjskega deželnega zbora z dne 30. avgusta 1870. se kot potrebno omenia

"združenje vseh naših, koder prebiva slovenski narod, v eno samoupravno in kolikor mogoče državno-pravno celoto. Enako adre so je Kranjski deželni zbor poslal naslednje leto grofu Hohenwarta, kjer zahteva poleg izvedbe j z-kovne enakopravnosti tudi narodnostne kurije.

Strah za bodočnost naroda je pod vtisom nemških zmag nad Francozi po 1. 1870. povzročil, da se je med Slovenci spet začelo vprašanje zveze z ostal mi Južnimi Slovani. Hrvaška ep zija zup r avstrijsko-ogrsko pogodbo je 1.70. povabila nekaj Slovencev na sestank v Sisek, kjer so Hrvatje predlagali Slovencev avtonomijo v državno-pravni zvezi s Hrvaško, Slovenija in Hrvaška pa bi bili v realni uniji z Mađžarsko. Slovenci še pradol zavrnili in predlag li združitve Slove nje in Hrvaške v eno narodno politično enoto, ki bi imela nasproti Avstriji enako stališče, kot ga je po pogodbi dobila Mađžarska in ga je hotela dob i Češka. Vendar v Sisku niso nardili nobenih dokončnih sklepov in so odločitev prepustili novemu več-litemu juglovanskemu shodu, ki se je vršil 1. decembra 1870. v Ljubljani o priliki občnega zbora Slovenske Matice. Toda tudi v Ljubljani sliškega načrta nio potrdili, na zahtevo Slovencev so celo opustili vsako državno-pravno izjavo. Resolucija poudarja edin-stvo južnih Slovanov, ki hočejo skupno delovati za uresničenje svojega zedinjenja na križev em, gospodarskem in političnem področju. Zato je kranjski deželni predsednik Conrad mogel dober mesec po ljubljanskem sestanku poročati durajski vlad, da Slo-venci slej ko praj trdno vz rajajo na zahtevi samopravne Slove nje in da bi tudi v novo jugoslova-sko skupino hoteli vstopiti samo na tej podlagi. Se pred n je na Ljubljanskem kongresu izvoljeni odbor izdelal spomenico na ces rja, je zavladal liberalno germanizatorični Lasser-Auer pergov r žim (od 1872. do 1879.), pod katerim smo Slovenci zadnji izgub i večino v kranj kom d ž l nem zboru in bili obsrjni na politično životarjenje.

(se nadaljuje)

NEBESA POD TRIGLAVOM This is Slovenia

LJUBLJANA

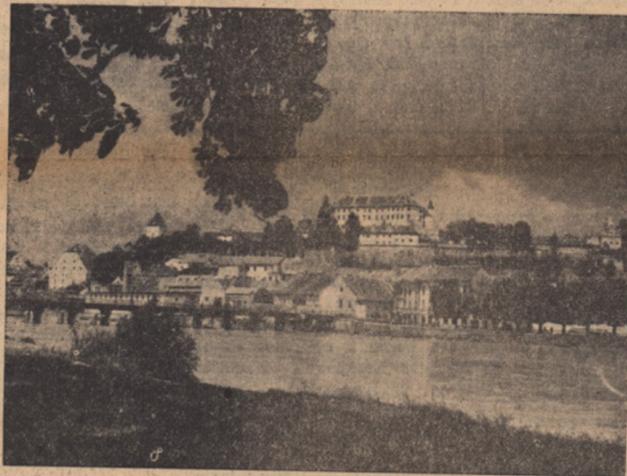
Prešeren pred frančiškansko cerkvijo

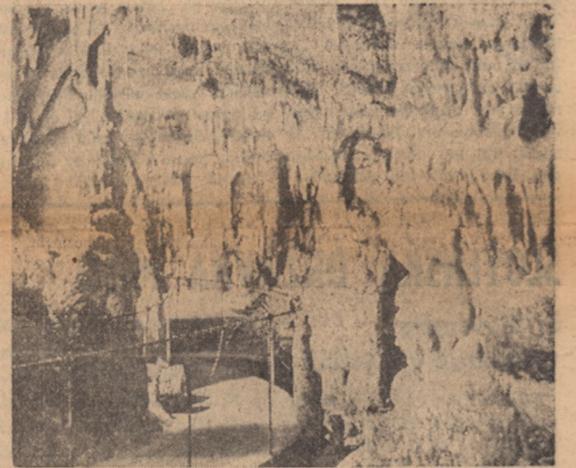
LJUBLJANA

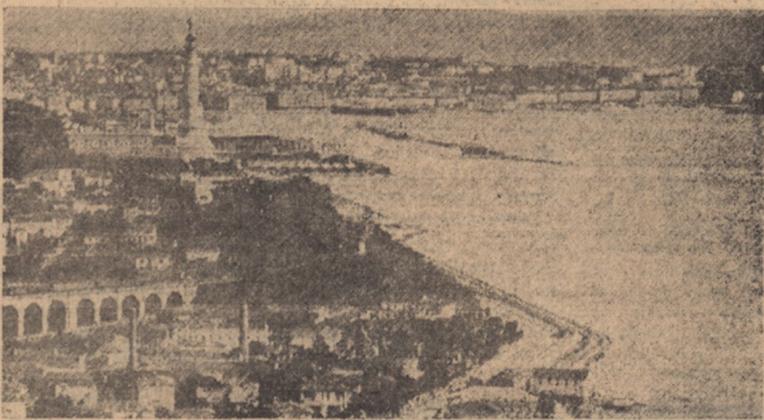
CELJE

PTUJ

Postojnska jama

TRST

Škofja loka

Baško jezero na Koroškem

Logarska dolina

Knjige in revije

GOSPODARSKI USPEHI V SLOVENIJI OD OSVOBODITVE DO DANES

Politična knjižica št. 30. Pod tem naslovom je izšel v Ljubljani izčrpen oris slovenskega gospodarstva v 1. 1957. Številke, ki jih knjiga navaja, nas potrjujejo v mnenju, da ni nobene take gospodarske težave, ki bi odločilno negativno vplivala na nastanek in razvoj slovenske države.

Knjižica začena z narodnim dohodkom na prebivalca. Ta je za okrog 90% nad jugoslovanskim povprečjem. V dolarjih znaša točno 400\$, kar uvršča Slovenijo

med Italijo, Avstrijo, Maržarsko in Portugalsko, medtem ko je jugoslovanski narodni dohodek na prebivalca 220\$, kar uvršča Jugoslavijo pred Avstrijo, Grčijo. Tudi po hitrosti povečanja narodnega dohodka na prebivalca je Slovenija pred Avstrijo, Italijo, Nemčijo, Francijo, Grčijo in Jugoslavijo. Delež narodnega dohodka iz industrije in kmetijstva sta si v Sloveniji v razmerju 64,3% proti 12,9%, medtem ko sta si v celotni Jugoslaviji v razmerju 45,6% proti 26,1%, kar ima za posledico različno strukturo prebivalstva. V Sloveniji odpade 60% na nekmetje in 40% na

kmetje prebivalstvo medtem ko je jugoslovansko povprečje prav obratno: 60% kmetov in 40% ne kmetov. Delež narodnega dohodka iz industrije in spreminjanje strukture prebivalstva nas silita k ugotovitvi, da je Slovenija že industrijska država, medtem ko je Jugoslavija kmetijsko-industrijska država z večim povdankom na kmetijstvu.

Se zgovornejši so podatki o proizvodnji nekaterih važnejših industrijskih izdelkov na prebivalca v letu 1956 ter njihova primerjava z Jugoslavijo kakor tudi nekaterimi drugimi evropskimi državami:

	Aluminij	očiščeni svinice	premog	nafta	električna energija	jeklo	papir
	kg	kg	kg	kg	milijon KWH	kg	kg
Avstrija	9.75	964	526	1.678	298	39.0	
Italija	1.30	0.81	22	12	0.794	123	11.8
Zapadna Nemčija	2.91	2.32	4547	69	1.0589	459	32.4
Bolgarija			1293		0.274		3.2
Madžarska	3.77		2276	17	0.554	166	7.9
Češko-Slovaška			5269		1.254	369	21.4
Jugoslavija	0.84	4.24	953	16	0.281	49	3.2
Slovenija	7.30	8.03	2396	25	1.224	205	18.6

Če že proizvodnja najvažnejših kmetijskih pridelkov na prebivalca ni tako zgovorna, nam dokazuje vsaj to, da nismo niti tukaj

tako na tleh kot hočejo prikazati mnogi nasprotniki slovenske države. Podatki se nanašajo na povprečje let 1953—1955 (za

govedo in svinje pa na gospodarsko leto 1955/1956)

	prešnica	koruza	krompir	govedo	svinje
	kg	kg	kg	kg	kg
Avstrija	72	22	435	0.34	0.42
Italija	180	65	68	0.18	0.08
Zapadna Nemčija	64	500	0.23	0.29	
Francija	232	22	369	0.17	0.18
Grčija	167	36	0.17	0.08	
Madžarska	230	290	220	0.22	0.61
Jugoslavija	103	206	120	0.30	0.26
Slovenija	44	44	371	0.36	0.27

Zanimivi so tudi hektarski donosi nekaterih važnejših kmetijskih pridelkov v povprečju let 1953—1955 v stotih.

	prešnica	koruza	krompir
	kg	kg	kg
Avstrija	21.5	26.3	142
Italija	17.9	24.8	82
Zapadna Nemčija	27.5	21.5	213
Francija	21.5	22.9	149
Grčija	12.6	11.2	
Poljska	1.4		120
Jugoslavija	1.2	14.6	81
Slovenija	12.6	10.6	113

Za pridobivanje električne energije obstajajo sedaj v Sloveniji naslednje vodne centrale: Dravodrad, Fala, He Vuzenica, Vuhred, He Mariborski otok, He Dravodgrad, He Ožbolt, He Moste, Medvode in Savica ter termoelektrarni v Šoštanju in Te Trbovlje.

Najvažnejši industrijski objekti pa so: "Litostroj" v Ljubljani, ki proizvaja turbine, razne stroje in orodja; "Metalno" v Mariboru, kjer izdelujejo velike jeklene in železne konstrukcije; "TAM" v Mariboru, ki je postala iz tovarne za letalske stroje velika tovarna tovornih avtomobilov; "Strojne tovarne" v Trbovljah, kjer serijsko izdelujejo gradbeno stroje; "Iskra" v Kranju, kjer delajo električne vrtilne stroje, električne naprave za avtomobile in podobno; "Tomos" v Kopru, s kapa-

citeto 23.000 motornih koles letno in "Rog" v Ljubljani, kjer izdelajo letno 25.000 koles.

V Ljubljani je še tovarna pisalnih strojev, v Kobaridu pa tovarna igel. Poljedelske stroje izdeluje tovarna v Mariboru, Šentjurju pri Celju, Zalecu, na Igu ter Argoindus v Ljubljani. Za izdelovanje fine mehanike in stekla skrbi podjetja "Niko" v Zelenikah, "Strojne finomehanika" v Celju, "Mehanika" v Trbovljah ter tovarna optičnih in steklopihastih izdelkov v Ljubljani. V Kovinski industriji igrajo važno vlogo Martinova peč na Jesenicah, električna visoka peč v Storah, električna in Martinova peč v Ravnah, valjarna debele pločevine in novi predelovalni obrati na Jesenicah, nova kovačnica v Ravnah in livarna v Storah. Tovarna za proizvodnjo aluminija v Kidričevem ima letno kapaciteto 30.000 ton.

Elektromaterial in elektroizdelke proizvaja "Telekomunikacije" pri Ljubljani, "Elmo" v Črnučah, "Telo" v Ljubljani in "Motor" v Skofji Loki". Razen tega so še obrati "Lek" v Mengšu in Ljubljani za zdravila, "Belinka" v Soteski pri Ljubljani za peroksid, tovarna pohištva v Novi Gorici, tovarna za lesenitne plošče v Ilirski Bistrici, tovarna v Vidmu da izdelata letno 20.000 ton rotacijskega papirja.

Knjižica obsega še vse polno drugih podatkov in primerjav, kar nas opravičuje, da zremo z zaupanjem v bodočnost in razvoj slovenskega gospodarstva. —K.B.

Opravičevanje diktature

Aleksandra I. Karadjordjevića

V "Ameriški Domovini" zasledujemo zadnje čase kaj značilno pisanje g. Jožeta Grdina. V njegovem potopisu "Po Vzhodu in Zapadu" je napisal sicer mnogo poučnega in zanimivega. Toda mož hoče postati tudi zgodovinar in učitelj. V našem listu smo že parkrat opozorili na nekatere njegove netočnosti, da ne rečemo — nesmiselnosti. Ena od takih je bila n. pr. tista, da je kmet v Avstriji garal od jutra do večera, v Jugoslaviji pa se je dvignil šele ob sedmih iz postelje potem pa politiziral.

V zadnjih številkah AD si je postavil nalogo, da opere "jugoslovanskega zmorca" — pokojnega kralja Aleksandra I. To njegovo pisanje je naletelo na splošen odpor pošteno slovenskega človeka. Dokaz temu izjava uredništva "Ameriške Domovine", da ne odgovarjajo za vsebino potopisa g. Jožeta Grdina in da je to le njegovo osebno mnenje.

Kaj je napisal g. Jože Grdina? Najprvo omeni, da bi bilo v Jugoslaviji precej drugače, za časa druge svetovne vojne, če bi bil še živ kralj Aleksander ker so se ga sosedja (Nemci in Italijani) bal. Potem napiše, "kralju Aleksandru zametajo, ker je razpustil stranke ukinil Orla ter poslal nekaterim voditeljem v konfinacijo". To je povzročilo dosti nevolje in odkritega sovraštva proti režimu in kralju. Na prvi pogled upravičeno, toda če se stvar dobro pretehta in preudari, drugega izhoda ni bilo kot da se napravi to ali pa se razbije država" (Podčrtal pisec). Potem opisuje, kako je Aleksander odpravil ustavo, razpustil parlament, uvedel kronsko sa novla, da so bile razpuščene stranke in da je izšel zakon o preimenovanju države SHS v Jugoslavijo, razdelil državo na banovine (ime Slovenija izbrisano iz državnega zemljevida op. pisca), razglašen zakon o Sokolu kraljevine Jugoslavije, odpravljene oblastne samouprave itd. Pove, da je med ljudstvom zaradi diktature nastala nevolja, ki je prišla do izraza ob 60 letnici dr. Korošca, da so bila huda preganjanja v prečankih krajih, odpuščanje in premeščanje uradnikov itd. Zanimiva je njegova ugotovitev: "To je bilo kakor razvidno najbolj bolečih del kraljeve diktature, ki je zadela le intelektualne, ne pa kmete" (podčrtal pisec), ki so pi-

radi pripadnosti k stranki morali biti proti režimu in kralju, kakor jim je to ukazovalo strankino vodstvo. Nasprotstvo proti režimu in kralju je šlo tako daleč, da je 21. decembra izšla Slovenska deklaracija, takozvane punktacije, kakor je bil 28. januarja kotilni ar. Korošec, kakor tudi voditelj: dr. M. Natlačen, dr. Fr. Kulovec in dr. Ogrizek. To je bila v glavnem v. a. ostrina kraljeve diktature".

Kaj ne, kako milo je postopal pokojni diktator proti svobodoljubnim narodom? Se vse huje bi jih moral prijeti, tako kot je postopal n. pr. ruski Peter Veliki, ki je segel po palici in meču, da je spravil v red zanemarjeno državo (AD Jože Grdina: Po Vzhodu in Zapadu).

Vidi se, da g. Jože Grdina ne pozna dejanskega stanja kakor je bilo v Jugoslaviji od leta 1918 dalje vse do razpada. Njemu ne pomeni prav nič izguba svobode, izbrisanje slovenskega imena (pleme, ali če že hočete narod, napiše hladnokrvno g. Jože Grdina v istem potopisu); njemu je prav malo mar, da so bili Slovenci odinani, da so slovenski fantje umirali na mačarji v južni Srbiji, kaj briga g. Grdina, da so mo ali na ukaz oblasti trgati iz šolskih knjig najlepše sestavke Ivana Cankarja o Sloveniji. G. Grdina seveda ne ve, da so bili slovenski mladi in fantje pretepani od žandarjev, zaprti v ječe in kamnjeni na težke denarne globe samo zato, ker so se izpovedovali kot Slovenci in ne kot pasje vdano pleme nekih namišljenih "Jugoslovancev". Zivel sem na deželi, čelal med mladino na organizacijskem področju. Videl sem na lastne oči uklenjene kmečke fante, videl sem, kako so žandari razganjali celo verske prireditve, ker so "jugoslav" vdeli nevarnost celo v teh nepolitičnih prireditvah. Vem za duhovnike, ki so bili policijsko kaznovani, ker so na priznici branili pravico do katoliške vzgoje izvenšolske mladine. Čutili so pripadniki režima, da bi bil s tem prizadet Sokol kraljevine Jugoslavije. Sam sem bil 14 dni zaprt in denarno kaznovan, ker sem pomagal pri organizaciji kat. slovenske mladine in samo zato, ker sem nekemu dal letak: "Molimo za bolnega slovenskega voditelja dr. A. Korošca na rivar..."

G. Jože Grdina tega seveda ni občutil ker je bil takrat v svobodni Ameriki! Kaj bi bilo, če bi prišlo do slidne diktature kdaj tudi tukaj? Mislim, da je ne bi odobral, kakor odobrava krični diktator zaslepljenega in samoljubnega vesrbskega hegemonista Aleksandra I. M.G.

"27" Z RUNOM PODPLETENO SPODNJE PERILO

Zimsko spodnje perilo ki nima tekmece glede toplote, nočnosti in re-senične vrednosti. Krojeno za svobodno gibanje v debelo z runom prepletani kanini za izredno toploto. Penmanova izdelava predstavlja sama zase posebno vrednost. Na razpolago so srajce, spodnje hlače in kombinacije za moške in fante.

Poznavni že od 1. 1938 27-FO-6

JAVNA TRIBUNA

Kdor drugemu jamo koplje...

V Kanadski Ameriški domovini z dne 4. novembra t.l. beremo v članku, ki ga je napisal neki g. DO-MA, kjer poroča o proslavi 29. oktobra, ki so jo, kakor smo zvedeli šele iz njegovega poročila, (na vabilih za proslavo namreč ni bila podpisana nobena organizacija) priredili "pristaši slovenskega demokratičnega združenja z Zvezo Slov. Protikomunističnih Borcev" v Torontu, med drugim tudi naslednje: "... Se nekaj je padlo v oči. Proslavo so pripravili torontski rojaki (kakšni rojaki ??? op. pisca) sami, brez kakršnekoli pomoči "od zunaj". To ji je dalo večjo avtentičnost in pokazalo zrelo moč toronske slovs. skupnosti. Njena moč je namreč v njeni navezanosti na črke, ki je središče in žarišče; je v tihem delu hrupa in nalisa; ki dostikrat ni nič drugega kot kulica, da se ne vidi v duhovno prazino", (podčrtal podpisani sam).

vanjem zgodovinskih dejstev preteklosti, (nekajkrat celo netočno!) v očitno namerni megleni nejasnosti in brezbržju sedanjih in bodočih stremenj slovenskega narodnega telesa. Take, četudi naročene proslave, so sicer že velik napredek od praznovanja 1. decembra, ko smo dejansko proslavljali le "osvoboditev" iz avstrijske sužnosti (Avstrija je takrat že itak sama razpadla) po bratih Srbih, na žalost še vedno ne izražajo bistva slovenskega praznika, ko je slovenski narod sam s svojo lastno močjo, odklical svojo vladno, to še predno se je vključil brez-pogojno v Jugoslavijo. To še zlasti zaradi tega, ker ustvarjajo pri občinstvu občutek negotovosti, šibkosti, manjvrednosti in praznjenja, ker ne nakazujejo nobene možnosti stvarne rešitve slovenskega narodnega problema izven jugoslovanskega koncepta. Pokojni dr. Kuhar je na podobni proslavi v New Yorku, nekaj ur pred svojo smrtjo, v svoji znani politični trpnosti in samostojnosti šel vsaj tako daleč, da je pozval občinstvo, naj smatra 29. oktober za dan spravevanja vesti; na ta način je molče obsodil bodoče brez-pogojno vdinjanje v več ali manj srbsko Jugoslavijo. Na žalost takega uspeha ne moremo pripisati torontski proslavi, o kateri poroča g. DO-MA.

Medbodje IV, 1-2.

Takrat ni moj namen, posebej razčlenjevati pisp. vko: aprilski številke "Medbodja", pač pa bi rad samo na kratko povedal svoj misli o tej, poudarjam, prvaži slovenski kulturni reviji, ki izhaja v Buenos Airesu.

V Kanadi živim komaj nekaj mesecev. Imel sem priložnost prebrati samo nekaj številke te revije, o kateri pa lahko govorim v superlativih. Zdi se mi, da je edina tovrstna revija na zapadu, ki dobro služi predvsem slovenskemu izobražencu. Majhne spodrske v reviji človek z lahkoto spragleda ob vsem tistem, kar mu le ta tudi s svojo izbrano, kakovostno vsebino. Številni slovenski izobraženci na obeh ameriških kontinentih, so se bolj ali manj spopriznili z usodo, ki jih je doletela po drugi svetovni vojni. Tekom časa so se aktivno ali pasivno vključili v ameriški način življenja. Vse ekonomske formule Slovencev so se spremenile in nemalo je bila pri tenudarjena slovenska beseda. Marsikomu je postala tekma za dolarjem edini cilj, ki ga vidi pred seboj, vse ostalo pa so premnogi zanemarili v veliko škodo za sebi in svojih otrok. Prepričan

sem, da je mnogo ljudi, ki vsak dan bežno prelistajo angleško časopisje. Pri tem pa ne čutijo, kak neopazeno jih vleče ta navada v ob besedni za lad, ki ni več n. epa slovensčina, pa tudi ne dobr. ngeščina, oziroma jezik, ki g. govore Slovenci v novih domovinah. In kaj je pri tem z "neakt. nini" osamljenim slovensk. a zobrazenem? Marsikdo bi rekel, a se je pokn. til.

Iz vsch teh razlogov je tam bolj razvidno, kako važno vlog. gra revija "Medbodje" med Slo. enci v svetu. Ne samo, da obra. ja slovenski besedni zaklad, an. jak ga tudi razvija in širi. V ričujoči številki sem bil teg. ložnanja znova vesel. Začenja j. rihlarjevimi pesimi, kateri. moderna oblika je za zdaj s. meraj last izobražencea. Razprav. je. Igačevja Lenčiča: "Človek v ne. ar. sti", je v reviji prav ta. oglavje zase, ki globočo filo. sofsko posega v človekov notran. vet na zanimiv, znanstven način. lazmišljanje o modernem, teh. ničem človeku ni zgolj opomin. Joveški družbi, naj se varuje po. oje evolucije, pač pa tudi jasno. ačrtano obstoječe stvarstvo, na. šivljenje in njegove vrednote v. edanji obliki, z vsjo lepoto in. eličino, ki je edina vredna, da se. njo poglobljamo.

Neve Rudolfove črtica "Ko se. speet srečava", je lep način izpo-

vedovanja mladega dekleta, pa. udi naslednja črtica: "Pa se ob. a. nem", je vredna objave v reviji, sakršna je "Medbodje".

Vrste se, Kosova pesem: "Lju. jezzen starejši skale", ki s svojo. moderno obliko spet ni pisano za. reprosto bralčevu uho, ki je bilo. lavajeno ubranih, melodičnih. verzov. Jerašev "Avstop z. n. ske", je dokaj preprost sp. s. endar zasnovan po običajni sh. ni življenjske resničnosti. Tuji. papežev prevod pesmi "Pokopa. še ob morju" ni slab. Slede. nine Kraljeve "Pogovori s Fra. jo Golobovo", ki je nekoliko več. ot običajno novinarsko kram. janje s slovensko umetn. o.

Posebne omembe vre ne se. určeceve "Črke, besede, misli", katerimi je spet dok zal, da je. ljub oddaljenosti od žvega je. ta pravi mojster slovenske bes. s. de.

Ostali prispevki so bolj informa. vnega z. ačaja, vendar n. ob. odno potrebni slovenskemu iz. ražencu, da je vsaj d. lno na t. rovanju Kanadskega d. u. s. v. stavistov 9. junija 1957 v Ottawi. V. em delcu je profesor Krs. th. baum, ki mu je Slovenija dobro. poznana in je imel st. e s Slo. ven-kimi orga. izacijami Slavia. Catholica in Slovenska dijaška. zveza, orisal delo L. udovita Št. ira, ki doslej še ni našlo dovolj objek. tivne o. ene.

Iz slovenskega tiska

Edvard Kardelj, minister — morilec

Pod tem naslovom p. inaša Vestnik, glasilo domobrancev in drugih rotikomunističnih borev. (1. IX., št. 8. tr. 118), z. ali pa se celo iz. o. olajala, pa to. vršila. večje kulturno posla. stvo. med Slovenci na tujem kot več. i. ostalega slovenskega časopisja.

Slovenci, berite "Medbodje", saj je pisano za vas in vaše dobro! — Zagore

J. M. Kirsbaum, L'UDOVIT STUR AND HIS PLACE IN THE SLAVIC WORLD! Slavistica No. 12, dela slavičnega inštituta Ukrajinske svobodne akademije manosti.

Slovaški inštitut je objavil v majhni knjižici govor prof. sja dr. J. M. Kirschbauma na letnem zborovanju Kanadskega d. u. s. v. stavistov 9. junija 1957 v Ottawi. V tem delcu je profesor Krs. th. baum, ki mu je Slovenija dobro poznana in je imel st. e s Slo. ven-kimi orga. izacijami Slavia. Catholica in Slovenska dijaška zveza, orisal delo L. udovita Št. ira, ki doslej še ni našlo dovolj objek. tivne o. ene.

vleče iz pism Edvarda Kardelja, ki jih je pisal kot pog. avar VOS-a pomladi in poleti 1942 "Marjet.", svoji moriški desni roki v Ljubljani.

Iz četrtega pisma rav. ja Vest. n. k:

"Kar se naše odkrite b.g." (bale garde, to je ne. omunist. v. op. pisca) "tiče: kakor hitro dobte kakve nove podatke o Cas. Zb. itd, streljajte. Če se bo mržnja proti njim povečala v pr. hdnjih dneh, streljajte brez podatkov. Rupnika, čim ga dobite na muho."

(Cas. je dr. Fran. Casar, do 1. 1. 1941 tajnik JRZ v Ljubljani), eden vodilnih članov katoliškega študentskega društva Straža, ki so ga dom. unisti ubili 10. septembra 1943 na Skofljici. Zeb. je dr. Ciril Zebot, eden mlajših slovenskih politikov, začetnik gibanja z neodvisno slovensko državo, z profesor na univerzi v Pittsburghu — medtem je postal profesor na eni najodličnejših katoliških univerz v ZDA, na Georgetown Univerzity v Washingtonu, op. u. edništva—. Njegov o. e. je bil ubit v Dachau, vsa njegova družna preganjanja po nacistih in zdaj po komunistih...)

20. oktobra 1912... je Kardelj pisal "Matiju", novemu povelniku slovenskih partizanskih tolpa naslednja naročila: "Duhovne... vse postreljajte. Prav tako kulake (kmete, og. pisca) in kulaške sinove". Vestnik izhaja mesečno v Argentini in stane letno \$2.50.

